

Fővárosi Ítéltábla

11.Gf.40.341/2022/6.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Fazekas Tünde Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: Dr. Fazekas Tünde ügyvéd) által képviselt felperes (cím2) felperesnek a dr. Gere Dávid ügyvéd (cím3 ...) által képviselt I. rendű alperes (cím4) I. rendű alperes és II. rendű alperes (cím5) II. rendű alperes ellen gazdasági társaság vezetőjének felelőssége megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. szeptember 13-án meghozott 8.G.40.637/2021/62. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 63. sorszámú fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta és kihirdette az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 260.000 (kétszázhatvanezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban felmerült másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen be az állami adó- és vámhatóság által közzétett 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számla javára 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Tájékoztatja, hogy az illeték megfizetésénél közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság nevét, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. (a továbbiakban: Cstv.) 33/A.§ (1) bekezdés és a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:118.§-a alapján 2017. december 19-én indított keresetet az alperesekkel szemben annak megállapítása iránt, hogy az alperesek mint az Kft.1 „f.a.” (a

továbbiakban: adós) korábbi vezetői a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben az adós fizetéseképtelenségével fenyegető helyzetét követően vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését elsődlegesen megghiúsították, másodlagosan az adós vagyona 413.185.501 forinttal csökkent. A felperes a 2022. április 20-án benyújtott beadványában előadott nyilatkozatában a vagyoncsökkenés mértékét 373.732.000 forintban, míg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját 2013. december 31-én jelölte meg. Előadta, hogy az alperesek a felszámolási eljárásban nem működtek együtt a felszámolóval, az adós vagyonával nem számoltak el, az iratátadási kötelezettségüknek teljes körűen nem tettek eleget.

[2] Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta az adós vagyoncsökkenésének a keresetben meghatározott mértékét, valamint azt is, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2013. december 31-én már bekövetkezett, és állítása szerint az ügyvezetői feladatait a hitelezői érdekek figyelembevételével látta el. Előadta, hogy a Cstv. 31 § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban foglalt kötelezettségeinek eleget tett. A hiányzó iratok átadását illetően nem terheli mulasztás, mert ez a II. rendű alperes feladata lett volna.

[3] A II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot.

[4] Az elsőfokú bíróság a 24.G.44.303/2017/27. számú jogerős végzésével kötelezte az alpereseket, hogy a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának letéti számlájára egyetemlegesen helyezzenek letétbe 287.136.419.-Ft összegű vagyoni biztosítékot.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. és a II. rendű alperes az adós ügyvezetőjeként a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ennek következtében az adós vagyona 373.732.000 forinttal csökkent. Ezt meghaladóan elutasította a felperes keresetét. Kötelezte alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az államnak felhívásra 36.000 forint eljárási illetéket és a felperesnek 15 nap alatt 2.319.000 forint perköltséget.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az I. rendű alperes a 2007. augusztus 7-én létrejött adós alapító tagja, majd 2013. szeptember 5-től 2016. március 9-ig önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője volt. A II. rendű alperes 2014. augusztus 29-től 2016. március 9-ig volt az adós önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője. Az adós 2016. március 9-től felszámolás alatt állt. A felszámolási eljárásban a felszámoló 412.339.000 forint összegű hitelező igényt – köztük a felperes 500.000 forint összegű követelését – vett nyilvántartásba, azonban irat- és vagyonátadás hiányában azok kiegyenlítésére nem volt fedezet. A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) a 2018. március 20-án meghozott felszámolási ügyszám 1 számú végzésével egyszerűsített módon befejezte a felszámolási eljárást, és jogutód nélküli megszűntette az adóst.

Az adós 2014-ben 637.000.000 forintot fordított egy helységben bejegyzett társaság részvényeinek megvásárlására, továbbá 62.250.000 forint kölcsönt nyújtott kapcsolt vállalkozásoknak. Az alperesek ez utóbbi kifizetésekkel kapcsolatos iratokat nem adták át a felszámolónak, amely miatt pénzbírságot is kiszabtak velük szemben, de ez sem vezetett eredményre. A felszámoló végül büntetőeljárást kezdeményezett az I. rendű alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság idézte a Cstv. 33/A. § § (1) és (3) bekezdést és a Cstv. 31.§ (1) bekezdés a), b) és g) pontjait azzal, hogy az I. rendű alperes az iratátadási kötelezettségének részben tett eleget, és nem tudta bizonyítani, hogy kizárólag a II. rendű alperes mulasztása okozta az iratátadás hiányosságát. Az I. rendű alperes a szóbeli meghallgatásánál elismerte az adós éves beszámolóinak aláírását, valamint azt is, hogy a 637.000.000 forint készpénzt nem a tartozások kiegyenlítésére fordították, mert biztonságosabbnak ítélték, ha azt más országokban fektetik be. Az adós korábbi könyvvizsgálóinak tanúvallomásai közül kiemelte, hogy a 2014. évet vizsgáló tanú a részvényvásárlásra tekintettel korlátozó záradékkal látta el a jelentést, mert a tőzsdén nem jegyzett honkongi társaság valós piaci értékéről nem rendelkezett megbízható információval. A felszámolóbiztos tanúvallomása alapján megállapította, hogy a felszámoló a részvényvásárlásáról a könyvvizsgálói jelentés letöltése útján értesült, azonban arról semmilyen irat nem állt rendelkezésre. Ezek mellett értékelte a büntetőeljárásban revizori jelentést készítő tanú vallomását is, amely szerint az adósnak 2014-ben jelentősen több kötelezettsége volt, mint az eszközeinek összértéke, míg a részvényvásárlás nem növelte a bevételeket. Figyelembe vette azt is, hogy a Győri Járásbíróság előtt indult büntetőeljárásban a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. április 2-án meghozott másodfokú büntető ügyszám számú jogerős ítéletében (a továbbiakban: jogerős ítélet) megállapította, hogy az I. rendű alperes csődbűncselekményt követett el.

Az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő írásban és szóban is kiegészített szakvéleményét ítélezésének alapjául elfogadta. Rámutatott, hogy a szakértő a véleményét megindokolta, a módszertanát bemutatta, és a felek által feltett kérdésekre is választ adott. Az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkezését – annak objektív és szubjektív feltételeit is figyelembe véve – a 2013. üzleti év mérlegfordulójának időpontjában, míg a fizetéseképtelenségét legkésőbb a részvényvásárlás napjában (2014. október 1.) állapította meg. Az I. rendű alperes aláírásával hitelesített éves beszámolók ismeretében kitért arra is, hogy a kockázatos pénzügyi helyzet enyhítése érdekében az I. rendű alperes nem tett olyan intézkedéseket, amely az adós likviditási helyzetét javította, ezzel szemben a döntései negatív hatást gyakoroltak a likvid vagyona. Ezek közül kiemelte a 2013. üzleti évben kimutatott 285.000.000 forint vásárlási előleget, valamint a 2014. évi részvényvásárlást. Ennek következtében a mérlegfőösszeg ugyan nem változott, azonban a korábbi vagyoni értékkel rendelkező eszköz helyett névleg vele egyező, azonban likviditás szempontjából jóval alacsonyabb értékű eszköz került a társaság vagyonába. A szakértő megállapította, hogy az adós a 2014. szeptember 15-én megkapott 430.612.000 vállalkozói díjat a részvényvásárlás miatt kivonta a gazdálkodásából, amellyel ellehetetlenítette a lejárt és rövid határidőn belül lejárási kötelezettségek pénzügyi teljesítését. Az adós vagyoni helyzetének vizsgálata és a pénzügyi mutatók alakulásának összevetésével a szakértő arra a következtetésre jutott, hogy a 2013. december 31-én kialakult fizetéseképtelenség veszélyét jellemző mutatók a likvid vagyon csökkenése miatt 2014-re drasztikusan romlottak, ezzel szemben a rövid lejáratú kötelezettségek jelentősen emelkedtek. Összességében arra a következtetésre jutott, hogy a részvényvásárlás miatt a társaság vagyonszerkezetében a befektetett eszközök javára jelentős mértékű eltolódás következett be, és ezt nem tudták pótolni az adós tevékenységéből származó jövedelemmel, amely a gazdálkodását visszafordíthatatlanul ellehetetlenítette.

Mindezekhez hozzájárultak a kapcsolt vállalkozásoknak kölcsönként nyújtott további kiadások is.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szakvélemény összhangban áll a büntetőeljárásban beszerzett revizori jelentéssel, illetőleg a revíziót végző kihallgatott tanú vallomásával. A szakvéleményt elfogadva arra a következtetésre jutott, hogy az adós rövid lejáratú kötelezettségeinek fedezetét jelentő forgóeszközök folyamatos csökkenése miatt a követelésekre jutó fedezet 2013. december 31-től 2015. december 31-ig 373.732.000 forinttal csökkent, míg a beszámoló aláírása azt tanúsítja, hogy az I. rendű alperes tisztában volt az adós vagyoni helyzetével. Mindezekre tekintettel megállapította, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a felperes másodlagos keresete alapos, míg az elsődleges keresetet elutasította.

[6] Az I. rendű alperes az ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen annak megváltoztatását és az I. rendű alperessel szemben a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Kiemelte, hogy a büntetőeljárás és a jelen eljárás tárgya nem azonos, ehhez képest az érintettek egyértelműnek tekintették, hogy a polgári perben is meg kell állapítani az I. rendű alperes felelősségét. Megismételte, hogy azért nem tudta a felszámolónak átadni az adós iratainak egy részét, mert azokat a szintén önálló aláírási joggal rendelkező II. rendű alperes tartotta magánál. Továbbra is azt állította, hogy a Cstv. 31. § (1) bekezdésben előírtaknak eleget tett. Sételmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem differenciált az alperesek magatartása között, és nem kísérelte meg a II. rendű alperes megkeresését. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem tett tényeladást az alperesek egyetemleges felelősségét érintően.

Változatlanul vitatta a fizetéseképtelenségnek a felperes által megjelölt és az elsőfokú bíróság által elfogadott időpontját. Állította, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta a Cstv. 33/A. § (4) bekezdést. Előadta, hogy a likviditás csökkenése nem jelenti azt, hogy a társaság nem képes esedékességkor kiegyenlíteni a követeléseit. Kiemelte, hogy a szakértő egy adott mérőszám alapján kizárólag a likviditási problémákra tekintettel állapította meg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet, azonban ez a korábbi éveknek megfelelően megoldható lett volna hitelfelvétellel, várt bevételek beérkezésével, vagy egy nagy tender elnyerésével. Az I. rendű alperes kifejezetten a hosszú távú likviditás biztosítása érdekében vásárolta meg a részvényeket. Ennek alátámasztásaként utalt a revizor tanúvallomására. Hivatkozott arra, hogy 2013. december 31-én a forgóeszközök értéke meghaladta a rövid lejáratú kötelezettségeket. Mindezek miatt nem állapítható meg, hogy az adós ebben az időpontban fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

Az elsőfokú bíróság a vagyonsökkenés mértékét is tévesen állapította meg, mert a forgóeszközök csökkenése nem azonos a vagyonsökkenés értékével. Nem helytálló az elsőfokú ítéletnek az a megállapítása sem, hogy a részvények tényleges megvásárlása nem bizonyított. Ennek ellentmond a felszámoló feljelentése, a főkönyvi katon és a revizori jelentés is. A részvényvásárlás az adós üzleti kockázatába tartozott, mert ha az adós elnyeri a tendert, a pénzügyi problémákat is meg tudta volna oldani. A szakértő és az elsőfokú bíróság sem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az érintett időszakban az adóshoz befolyt 500 millió forint, így nem helytálló, hogy ugyanakkor fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. A szakértő az adós teljes iratanyagának ismerete nélkül tett megállapításokat, így a szakvéleménye emiatt sem megalapozott, és a Pp. 3. § (3) bekezdés alapján a felperes terhére kellett volna értékelni a bizonyítás hiányosságait.

Végül arra is hivatkozott, hogy a felperesnek nem volt eljárási lehetősége a keresetváltoztatásra, amelyet a Pp. 146/A. § (6) bekezdés alapján el kellett volna utasítani, és az elsőfokú bíróság többszöri felhívásai ellenére sem alkalmazta a Pp. 141. § (6) bekezdést. A felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, nem igazolta, hogy mikor következett be a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, valamint azt sem, hogy az alperesek azt követően a feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el. A keresetét végül a szakvéleményhez igazította, amely nem eredményezhette volna az alperesek marasztalását.

[7] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, annak helyes indokaira hivatkozott.

Kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet nem kizárólag a büntetőeljárás adatain alapult, függetlenül attól, hogy az eljáró bíróság a csődbűncselekmény törvényi tényállásánál is hasonló körülményeket vizsgált.

A kereset elbírálása szempontjából annak is jelentősége van, hogy az adós is értesült a 2014. július 31-én kezdeményezett felszámolási eljárásról, és ennek ellenére fizetett ki a tőzsdén be nem jegyzett részvényekre biztosíték nélkül 637.000.000 forintot, amely önmagában igazolja, hogy az I. rendű alperes nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján járt el. Emellett kölcsönként több tíz millió forintot fizetett ki kapcsolt vállalkozásoknak. Utalt az I. rendű alperes által aláírt 2014. évi beszámoló adataira és a könyvvizsgálói jelentésre. Az önálló aláírási joggal rendelkező ügyvezetők közötti munkamegosztás nem mentesíti az iratátadási kötelezettsége teljesítése alól az I. rendű alperest, különös tekintettel arra, hogy az éves beszámolókat aláírta, így elvárható, hogy az annak alapjául szolgáló iratokat ismerje.

A felperes a kereseteit eltérő ténybeli alapon terjesztette elő, és az elsődleges kereset elutasításának indokolása nem alkalmazható a másodlagos keresetre. A felperes a vagyonszőkenés mértékét már a keresetlevélben megjelölte, amelynek az összegét az elsőfokú eljárásban pontosította. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló iratokkal összhangban, a szakvélemény alapján helyesen állapította meg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet, ugyanakkor az I. rendű alperes nem tett semmit annak megoldása érdekében.

[8] A fellebbezés nem alapos.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperesnek az I. rendű alperessel szemben indított keresete elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, és az érdemi döntése a jogszabályoknak megfelel, amellyel a másodfokú bíróság az alábbi indokok miatt értett egyet.

[10] A Cstv. 83/R. § (4) bekezdése szerint a törvénynek a 2017. évi XLIX. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) módosított 33/A. §-át a Módtv. hatálybalépését követően benyújtott megállapítási és az annak alapján indítható marasztalási keresetekre kell először alkalmazni. A Módtv. a kihirdetését követő második hónap első napján, 2017. július 1-jén lépett hatályba (Módtv. 50. §). A felperes 2017. december 19-én indított keresetet, ezért annak elbírálására a Cstv. 33/A. §-ának a Módtv. 17. §-ával beiktatott rendelkezései az irányadók.

[11] A Cstv. 33/A. § intézményes felelősségátvitelt tartalmazó, a gazdasági társaság szervezetére vonatkozó egyes felelősségi szabályokat áttörő, a hitelező és a vezető tisztségviselő közötti kártérítési kötelmet keletkeztető rendelkezés, amelynél az érintett időszakban vezető tisztséget betöltő személyek felelőssége azonos törvényi tényállás megvalósulása esetén egyetemleges [Cstv. 33/A. § (1) bekezdés utolsó mondat], ezért nem értelmezhető az I. rendű alperesnek az a hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság nem differenciált az alperesek magatartása között, és a felperes nem tett tényelőadást az alperesek egyetemleges felelősségét érintően. Amennyiben az ügyvezetők tekintetében a törvényi tényállási elemek megvalósulása megállapítható, a közös károkozásra vonatkozó szabályok [Ptk. 6:524. § (1) bekezdés] a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés rendelkezése folytán irányadóak, amelynek alkalmazásához a felperesnek nem kellett előadnia további tényeket.

[12] A Cstv. 33/A. § 2017. július 1-jén hatályba lépett (5) bekezdés alapján ha a vezető nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámolókészítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátásánál figyelembe vette a hitelezők érdekeit is.

[13] Az elsőfokú bíróság beszerezte a felszámolási eljárás iratait, amelyből megállapítható, hogy a Törvényszék a felszámolási ügyszám1/4. számú jogerős végzésével 100.000 forint pénzbírsággal sújtotta az I. rendű alperest, mert nem adta át a felszámolónak az adós valamennyi iratát. A végzés a Pp. 195. § (1) bekezdésben szabályozott közokiratnak minősül, amely teljesen bizonyítja a benne foglalt intézkedést vagy határozatot, továbbá az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát. Erre tekintettel a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján az I. rendű alperesnek kellett bizonyítani, hogy az iratátadási kötelezettségének teljes egészében eleget tett, illetőleg mulasztása nem volt felróható. A felperes helyesen hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy az éves beszámoló I. rendű alperes általi aláírása kifejezetten cáfolja a felróhatóság hiányát, amelyhez szükséges volt az is, hogy ügyvezetőként rendelkezzen az alapul fekvő iratokkal. A fentiek alapján a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy az I. rendű alperes csak állította, de értékelhető bizonyítási indítvány hiányában semmivel sem bizonyította mulasztásának vétlenségét.

[14] Az iratátadási kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeként a Cstv. 33/A. § (5) bekezdés és a Pp. 164. § (1) bekezdés alkalmazásával az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Erre tekintettel az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy a felperes terhére kellett volna értékelni a bizonyítás hiányosságait. Mindezekről függetlenül a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által szolgáltatott bizonyítékok összességében alátámasztották az I. rendű alperes károkozó magatartását.

[15] A felperes a véglegesen fenntartott keresetében (2022. április 19-én benyújtott beadvány) az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének kezdetét 2013. január 1-ében jelölte meg. Az I. rendű alperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy ez az időpont nem lehet irányadó, mert a mérlegbeszámoló adatai alapján az adós forgóeszközeinek értéke ekkor meghaladta a rövid lejáratú kötelezettségeket. A szakértő ezzel szemben rámutatott, hogy az adós vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kötelezettségek fedezetét biztosító pénzügyi mutatók, illetve az árbevétel-arányos üzemi eredmény tendenciája szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet már 2013. december 31-éig kialakult, és a fizetéseképtelenséget jelző mutatók 2014-ben drasztikusan tovább romlottak. A szakvélemény szerint a fizetőképesség szempontjából a forgóeszközként nyilvántartott követelések közül a 2013. évi éves beszámoló adatai ellenére sem lehetett figyelembe venni 285.000.000 forintot, amit az okiratok alapján az adós vásárlási előlegként megnevezve a tárgyévben kifizetett, de a beszerzés hiányában annak fedezetével nem számolt el. Ennek következtében ez az összeg a rövid lejáratú kötelezettségek fedezeteként sem vehető számításba. Az immateriális javakra, tárgyi eszközökre és készletekre adott előleget a mérlegnek abban a részében kellett volna kimutatni, amilyen céllal az előleget nyújtották. Figyelemmel arra, hogy a mérleg ilyen adatot nem tartalmazott, ugyanakkor a szakértői vélemény szerint az előleg kifizetését tanúsító bizonylat sem áll rendelkezésre, kizárólag abból a tényből lehet kiindulni, hogy ezt az összeget az adóstól felvették, azonban további adatok hiányában nem állapítható meg, hogy a tárgyévben likvid fedezetet nyújthatott volna a rövid lejáratú kötelezettségek fedezetére.

[16] A szakvélemény kimutatta azt is, hogy a vásárlási előlegként nyilvántartott összeg a követelések 73,31%-át tette ki, amelyre tekintettel a pénzzé tehető követelésállomány összege 104.000.000 forintra csökkent. A Cstv. 33/A. § (3) bekezdés alapján a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapításának alapja, ha a gazdálkodó szervezet a tárgyév adatai alapján nem képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. A szakvélemény szerint a forgóeszközök értékének a vásárlási előlegekkel csökkentett összege (142.593.000 forint) már nem volt elegendő a mérlegben nyilvántartott 383.471.000 forint rövid lejáratú kötelezettségek fedezetére, így nem helytálló az I. rendű alperesnek az a védekezése sem, hogy a kereset szerint meghatározott időpontban (2013. december 31.) az adósnál a Cstv. 33/A. § (3) bekezdés alapján nem állt fenn a fizetéseképtelenséggel fenyegető állapot, mert a rövid lejáratú kötelezettségek fedezetére a szakvélemény alapján a valós likvid vagyon mindössze 37,18%-ban nyújtott fedezetet.

[17] Az I. rendű alperes a fentiekkel nyilvánvalóan tisztában volt, mert az általa aláírt 2013. évi mérleg kiegészítő melléklete tartalmazta, hogy a 280.000.000 forint az adós pénztárából vagy pénzeszközeiből kikerült, így a vásárlási előleg címén nyilvántartott összeg nagyságrendjéből is következően a tőle elvárható gondosság mellett látnia kellett, hogy az adós likvid vagyona nem fedezi a rövidlejáratú kötelezettségeket. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet már 2013. december 31-én bekövetkezett. Ettől kezdődően az I. rendű alperesnek a Ptk. 3:118. § és a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés alapján az adós gazdálkodását érintő döntéseket a hitelezők érdekeinek figyelembevételével kellett meghoznia, így különösen nagy figyelmet kellett volna fordítani arra, hogy az adós likviditási helyzetét helyreállítsa, a meglévő és az

időközben megszerzett vagyoni eszközeit az észszerű gazdálkodás követelményeinek megfelelően használja fel, és minden tőle telhető intézkedést meg kellett volna tennie a hitelezők követeléseinek kielégítéséért. Erre kétséget kizáró módon lehetősége is nyílt volna, ha a 2014. szeptember 15-én beérkezett 430.611.630 forintot a rövid lejáratú kötelezettségek fedezetére szolgáló likvid pénzeszközként kezeli.

[18] Az I. rendű alperes és a hitelezők jogviszonyában a fizetőképesség helyreállítása is csak a Cstv. 33/A. § (3) bekezdés alkalmazásával állapítható meg, ezért a 2013. december 31-ével kialakult és 2014-ben tovább romló likviditási helyzetre tekintettel az adós tényleges gazdálkodásától elvonatkoztatva csupán számtani műveletekkel nem lehet valóságos következtetéseket levonni. Ebből következik, hogy az I. rendű alperes abban az esetben hivatkozhatna az adós fizetőképességének helyreállítására, ha a 2014. szeptember 15-én befolyt 430.612.000 forint valóságos ténybeli alapot jelentett volna a rövidlejáratú követelések kielégítésének fedezetét jelentő likvid vagyoni eszközök növelésére. Ezzel szemben az I. rendű alperes pár héten belül ennek a bevételnek közel másfélszeresét fordította egy olyan részvénycsomag megvásárlására, amelynek árfolyamvesztésére már a következő évben 590.203.000 forintot számolt el, így az adós és a hitelezők közötti jogviszony szempontjából – figyelemmel a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésre – a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet nem szűnt meg, hiszen az adósnak a rövid lejáratú kötelezettségek kielégítését befolyásoló likviditási helyzetét ez a bevétel egyáltalán nem érintette.

[19] A polgári perben eljáró bíróságot más hatóság döntése és az abban megállapított tényállás csak annyiban köti, hogy ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni következményei felől kell határoznia, nem állapíthatja meg, hogy az elítélt a terhére rótt bűncselekményt nem követte el (Pp. 4. §). A felperes nem bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt indított keresetet az I. rendű alperessel szemben, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésben szabályozott kártérítési jogviszony alapján érvényesített jogot. Az I. rendű alperes bűncselekményt is megvalósító magatartása azonban a többi bizonyítékkal együtt a felek jogviszonyában is értékelhető eseménytörténeti tény, míg a büntetőeljárásban keletkezett okiratok a Pp. 195. § (1) bekezdésének megfelelő bizonyító erővel rendelkező bizonyítékok, amelyek a kártérítés alapjául szolgáló tényállás megállapításánál ugyancsak értékelhetőek.

[20] A jogerős ítélet a perbeli szakvélemény következtetéseivel egyezően állapította meg, hogy az adós fizetéseképtelenségét és a hitelezők kielégítésének megghiúsulását az észszerű gazdálkodás követelményeinek nem megfelelő részvényvásárlás okozta (jogerős ítélet 6-7. oldal). A jogerős ítéletnek és a szakvéleménynek ezzel a megállapításával szemben az I. rendű alperes értékelhető bizonyítékot nem jelölt meg, míg a tanúvallomások sem voltak alkalmasak ezzel ellentétes tények megállapítására.

[21] A kereset elbírálásánál nem annak volt érdemi jelentősége, hogy jogerős ítélet szerint az adós fizetéseképtelenségét kifejezetten a részvényvásárlás okozta, mert ez elsősorban az adós és a vezető tisztségviselők közötti jogviszonyban értékelhető, hanem annak, hogy az I. rendű alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után

a részvényvásárlásnál nem a hitelezők érdekeinek megfelelően, hanem az észszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes módon járt el, amellyel okozati összefüggésben az adósnál legalább a részvények rövid időn belül történő értékvesztésének megfelelő – a 2015. évi éves beszámoló adatai alapján minden további bizonyítás nélkül megállapítható – 590.203.000 forint vagyonsökkenés keletkezett. A szakértő azonban a részvényvásárlásnak a likvid vagyona gyakorolt hatása alapján az adós pénzügyi helyzetének részletes elemzésével a 2015. december 31-ei időállapot szerint ennél alacsonyabb összegben állapította meg a vagyonsökkenés mértékét, és a felperes ehhez igazodva módosította a keresetét. A részvényvásárlásnak a likvid vagyon összegére gyakorolt hosszabb távú hatását közgazdasági módszerekkel megállapító szakértői következtetés is egy lehetséges módja az I. rendű alperes magatartásával okozott kár mértékének meghatározásának, amely összegénél fogva nincs ellentmondásban a mérlegben árfolyamvesztésként kimutatott tényleges vagyonsökkenéssel (590.203.000 forint), így a másodfokú bíróság a bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdés szerint történő együttes értékelés alapján a kereseti kérelem és a fellebbezés korlátai között megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének ez a rendelkezése is megfelel a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésnek.

[22] A fentiekből következik, hogy a felperes – függetlenül attól, hogy nem rá hárult ennek terhe – a szakvéleménnyel, valamint a büntetőeljárásban keletkezett okiratokkal bizonyította az I. rendű alperes károkozó magatartását, a magatartás és a hitelezőket ért vagyoni hátrány közötti okozati összefüggést, valamint a kár mértékét is.

[23] A Pp. 146. § (5) bekezdés a) és c) pont alapján nem minősül keresetváltoztatásnak, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja, illetőleg ha a keresetét leszállítja. A felperes a kártérítési kötelelem megállapítása iránti jogát nem változtatta meg azzal, hogy korábbi időpontban jelölte meg a fizetéseképtelenséggel fenyegető állapot bekövetkezését, mert ez kizárólag az általa érvényesített jog alapjául szolgáló ténynek minősül, így a Pp. 146. § (5) bekezdés a) pont alapján nem tekinthető keresetváltoztatásnak. A Cstv. 33/A. § kártérítési jogviszonyt keletkeztető törvényi tényállás, azonban marasztalásnak csak a felszámolási eljárás jogerős lezárásáról hozott határozat Cégléletről való közzétételét követően van helye [Cstv. 33/A. § (11) bekezdés]. A marasztalás alapjául szolgáló összeget a bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésben szabályozott megállapítás iránti perben bírálja el, következésképpen a kár mértékének ebben a perben a későbbi marasztalásra is kiható leszállítása a Pp. 146. § (5) bekezdés c) pontja alapján nem minősül keresetváltoztatásnak. Mindezekre tekintettel az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a Pp. 146/A. § (6) bekezdés alapján a bíróságnak azt el kellett volna utasítani.

[24] Az elsőfokú bíróság a felperesnek az I. rendű alperessel szembeni keresete elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, ebben a keretben eljárási szabályt nem sértett, ezért az I. rendű alperes fellebbezése alapján az ítéletnek a rá vonatkozó rendelkezése tekintetében a hatályon kívül helyezés eljárási feltételei a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdés értelmében nem állnak fenn.

[25] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[26] Az eredménytelenül fellebbező I. rendű alperes a Pp. 78. § (1) bekezdés értelmében köteles a felperes ügyvédi munkadíjban felmerült másodfokú perköltségét megfizetni. A felperes ennek összegét a jogi képviselőjével megkötött megbízási szerződés szerint számította fel, ezért a másodfokú bíróság a felperest megillető ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pont alkalmazásával állapította meg.

[27] Az I. rendű alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdés alapján irányadó már nem hatályos, de a jelen eljárásra még változatlanul alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés szerint köteles az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontban meghatározott mértékű fellebbezési illetéket az államnak megfizetni.

[28] Az illeték megfizetésének módjáról szóló rendelkezés a 26/2022. (XII. 6.) IM rendelet 1. § (2) bekezdésével módosított, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2023. január 11.

dr. Volein Anna s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Bleier Judit s.k.

előadó bíró

dr. Kovács Mária

bíró

A kiadmány hitelül: